

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน และนิสิตฝึกสอน ซึ่งได้นำมาเรียบเรียงและนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการฝึกสอน
2. วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของการฝึกสอน
3. คุณลักษณะและความรับผิดชอบของนิสิตฝึกสอน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการฝึกสอน

ความหมายของการฝึกสอนมีต่าง ๆ กันดังนี้คือ

การฝึกสอนหรือประสบการณ์วิชาชีพเป็นวิชาภาคปฏิบัติในสนาม เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิต ฝึกทำงานโดยตรงภายใต้สภาพการณ์ที่เหมือนกับตำแหน่งที่นิสิตจะได้รับการบรรจุเข้าทำงาน หลังจากที่นิสิตสำเร็จการศึกษาแล้ว รวมทั้งเปิดโอกาสให้นิสิตได้ส่งความคิดเห็นโดยตรงกับ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ซึ่งนิสิตกำลังเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพนั้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ 2523 : 3)

การฝึกสอนเป็นหัวใจสำคัญ และเป็นประสบการณ์ที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของนักเรียน ฝึกหัดครู ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนฝึกหัดครูมีความรู้ในวิชาสามัญและวิชาชีพ สามารถนำความรู้ ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ปฏิบัติตามหน้าที่ ส่งมอบรมิษย์ และสามารถนำความรู้ไปใช้ ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในสังคม (วิทยาลัยครูพิษณุสงคราม 2519 : 19)

อเลนีย์ เคลตัน ไฮเนส (Aleyne Clayton Haines 1960 : 1) กล่าวว่า การฝึกสอนเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตฝึกสอนได้ทดลองใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถเพื่อจะค้นหาความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ทางวิชาการศึกษา และทางจิตวิทยา เพื่อจะให้ผู้ที่ฝึกสอนนั้น มีความพร้อมและสมรรถภาพที่จะเป็นครู เพราะได้ทำหน้าที่ครูภายใต้การนำของอาจารย์ในเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์

โพส แลมป์ (Post Lamp 1965 : 18) กล่าวว่า การฝึกสอนเป็นประสบการณ์ที่สำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมครูที่มีสมรรถภาพ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการฝึกสอนเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าสำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพ "ครู" เพราะการฝึกสอนเป็นการเปิดโอกาส และท้าทายความสามารถของนิสิตที่จะนำความรู้ และทักษะต่าง ๆ ไปทดลองปฏิบัติจริง ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติอาชีพในภายภาคหน้า หรือ อาจกล่าวได้ว่าการฝึกสอนเป็นหัวใจของการผลิตครู

วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของการฝึกสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กำหนดความมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ ดังนี้คือ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ 2523 : 7-8)

1. ความมุ่งหมายทั่วไป เพื่อให้ นิสิตได้ทดลองนำทฤษฎีทางวิชาครุศาสตร์และ ความรู้ ความเข้าใจทางวิชาการมาใช้สอนนักเรียน และเป็นโอกาสที่จะพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะ และ ความเจริญงอกงามทางวิชาชีพครู

2. ความมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตฝึกสอน

2.1 ได้ประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับนักเรียน

2.2 ได้ศึกษาการจัดและการบริหารโรงเรียน รวมทั้งได้เห็นปัญหาและวิธีการ

แก้ปัญหาอย่างใกล้ชิด

2.3 ได้ทดลองปฏิบัติตามทฤษฎีที่ได้เรียนมา และรู้จักยืดหยุ่นบ้างโดยอาศัย

ปัญหาที่เกิดขึ้น และความจริงที่เกี่ยวกับนักเรียนเป็นรากฐาน

2.4 ปรับตัวให้เข้ากับสังคมในฐานะที่เป็นครู

2.5 ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตฝึกสอน นักเรียน ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่นในสถาบันฝึกสอน

2.6 แสดงความเป็นผู้นำในชั้นที่ฝึกสอน โดยการทำหน้าที่เป็นครูของนักเรียน และความเป็นผู้ร่วมงานที่ดีต่อเพื่อนนิสิตและบุคลากรในโรงเรียน

2.7 ใฝ่ฝึกตัวให้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการเตรียมงานและรู้จักแบ่งเวลาทำงานได้เหมาะสม

ละเมียด ลิมอักษร (2500 : 1-2) กล่าวถึงวัตถุประสงค์สำคัญของการฝึกสอน คือ

1. เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกสอน ได้มีโอกาสทดลองหลักสูตรและวิธีการสอนต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้จากสถานฝึกหัดครู และจากตำราวิชาการศึกษา ใฝ่โอกาสนำเอาทฤษฎีไปทดลองปฏิบัติ
2. เพื่อให้มีความสามารถในการสอน
3. เพื่อให้มีความสามารถในการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ ความเจริญเติบโต ตลอดจนการเรียนของเด็ก อันจะช่วยให้การเป็นครูเป็นไปด้วยดี
4. เพื่อให้มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. เพื่อให้ได้เห็นถึงความสามารถ และจุดอ่อนของคน จะได้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม แก้ไข และปรับปรุง
6. เพื่อให้มีโอกาสได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัด และการบริหารของโรงเรียน
7. เพื่อให้เข้าใจหน้าที่ของครูที่มีต่อสังคม
8. เพื่อให้มีโอกาสได้เห็นปัญหาที่แท้จริง และรู้จักหาวิธีแก้ไขปัญหาเฉพาะ
9. เพื่อให้มีประสบการณ์คานการสอน การปกครอง
10. เพื่อให้เกิดความมั่นใจในหน้าที่ครู

โทมัส เจ บราวน์ (Thomas J. Brown 1968 : 2-4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีโอกาสได้ทดสอบทฤษฎีที่ได้เรียนมา
2. เพื่อให้มีโอกาสได้ประเมินผลว่าการสอนเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองหรือไม่

3. เพื่อให้มีโอกาสได้พัฒนาความสามารถ ได้มีการเรียนรู้ ฝึกทักษะและทัศนคติ ที่จำเป็นของการเป็นครูที่ดี

เอคเวิร์ต เอ ไพเรส (Edward A. Pires 1969 : 8-9) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการฝึกสอนที่ได้จากการออกแบบสอบถามของสถาบันฝึกหัดครูประถมศึกษาประทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย จำนวน 16 ประเทศ สรุปได้ดังนี้คือ

1. เพื่อพัฒนาความสามารถของนิสิตฝึกสอน ในการที่จะนำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ทั้งหมด ที่เรียนมาปฏิบัติ
2. เพื่อพัฒนาให้นิสิตฝึกสอนมีความเข้าใจที่ดีและสมบูรณ์เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ เด็ก
3. เพื่อพัฒนาให้นิสิตฝึกสอนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดกว้างขวางและมีความคิดริเริ่มในการทำงาน

4. เพื่อพัฒนาให้นิสิตฝึกสอนเข้าใจบทบาทที่แท้จริงของครู เมื่อออกไปปฏิบัติงาน โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ของการเป็นนิสิตฝึกสอน

5. เพื่อพัฒนาให้นิสิตฝึกสอนเข้าใจถึงภาระหน้าที่ของครูที่จะต้องปฏิบัติโดยให้มีโอกาสได้คุ้นเคยกับสภาพที่แท้จริง และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน

6. เพื่อพัฒนานิสิตฝึกสอนในเรื่องทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถทำงานร่วมกับนักเรียน เพื่อนร่วมงาน และประชาชนในชุมชนเป็นอย่างดี

คุณลักษณะและความรับผิดชอบของนิสิตฝึกสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของนิสิตฝึกสอนไว้ดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ 2523 : 17-18)

1. มีความศรัทธาในอาชีพครู
2. รู้จักปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น
3. สนใจถามปัญหาต่าง ๆ
4. เข้าใจและช่วยในเรื่องการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ซึ่งจำเป็นสำหรับสถาบันและตัวครู

5. ให้ความร่วมมือ และมีบรรยากาศอันงามต่อทุก ๆ คนในสถาบัน
6. เป็นผู้ใหญ่ และมีความตั้งใจในการสอน
7. มีความประพฤติดีไม่ว่าจะอยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน หรืออยู่ในสังคม

ทั่ว ๆ ไป

8. ให้ความร่วมมือในการงาน หรือการประชุมปรึกษา
9. สนใจที่จะเสาะแสวงหาความรู้ทั่ว ๆ ไปเพิ่มขึ้น
10. มีความสุขุมรอบคอบพอที่จะไม่เปิดเผยเรื่องต่าง ๆ ที่ไม่สมควร
11. ทำงานโดยไม่ขาด ลา สายมอย ๆ โดยไม่จำเป็น
12. รู้จักใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและวัยของเด็ก
13. เตรียมตัววางโครงการสอนอย่างรอบคอบก่อนทำการสอน
14. สอนให้นักเรียนรู้จักใช้ และระวังรักษาสื่อการสอนต่าง ๆ
15. มีความสนใจในงานประจำ เช่น ให้แบบฝึกหัด ตรวจกระดาษคำตอบ
16. รับผิดชอบในการปกครองนักเรียน
17. ช่วยแนะนำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน
18. เข้าใจหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน และของอาจารย์นี้เทศน์ฝ่ายโรงเรียน
19. สังเกตการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในคานต่าง ๆ
20. ช่วยในการพิจารณาตัดสินผลการเรียนของนักเรียน

ส่วนโครงการปรับปรุงการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทได้กำหนดบทบาทของนิสิตฝึกสอนว่า ควรจะ (กรมการฝึกหัดครู, หน่วยศึกษานิเทศก์ 2521 : 79-80)

1. พยายามสร้างทัศนคติ และสร้างพฤติกรรมของตนเองตามแบบอย่างของครูอาชีพ
2. ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ มีการแต่งกายและความประพฤติที่ดีเหมาะสมกับ

อาชีพครู

3. พยายามทำความเข้าใจกับนักเรียนในโรงเรียนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
เช่น รู้จักชื่อ ความเป็นมา และปัญหาของนักเรียน
4. มีความยุติธรรม มีเหตุผล และมีความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน
5. สามารถเขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้องสวยงาม
6. มีความกระตือรือร้น เป็นกันเองและเต็มใจช่วยเหลือครูทุกคนในโรงเรียน

นอกจากนี้สมรรถภาพของนิสิตฝึกสอนที่ต้องการ เพื่อให้พร้อมที่จะเป็นครูที่ดีมีดังนี้
(กรมการฝึกหัดครู 2525 : 17)

1. สมรรถภาพทางด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ทั้งในเนื้อหาที่ใช้สอนตามหลักสูตรและความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ
2. สมรรถภาพทางด้านเทคนิควิธี ได้แก่ ความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูด้านต่าง ๆ ทั้งงานสอน งานกิจกรรมนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ งานพัฒนาคน และพัฒนาชุมชน

3. สมรรถภาพทางด้านคุณลักษณะ ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนางานให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรมครู ตระหนักในคุณค่าของการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และมีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม

เช่นเดียวกัน โฮวาร์ด ที เบตเชลเดอร์ และ มอริซ แมคกลาสสัน (Howard T. Batchelder and Maurice McGlasson 1956 : 26-28) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิสิตฝึกสอนไว้ 11 ประการคือ

1. มีจินตนาการและความสามารถใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์
2. รู้จักรวบรวมข้อมูล และวางแผนต่าง ๆ
3. มีความสามารถในการอธิบายความคิดเห็นของตนเอง
4. มีลักษณะเป็นผู้นำ
5. มีวุฒิภาวะ
6. มองเห็นการณ์ไกล เล็งเห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้น และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ

ให้ลุล่วงไปได้

7. มีความเข้าใจนักเรียนของตัวเอง
8. สามารถโต้ตอบการกระทำและคำถามต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว
9. มีความสามารถในการจูงใจ
10. มีความคิดสร้างสรรค์
11. มีความสามารถในการตัดสินใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ดีและถูกต้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สนั่น เมืองวงษ์ (2514) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยง ในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2513" มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสถานการณ์ และทัศนคติของครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นครูที่เลี้ยง ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวม 21 โรงเรียน จำนวน 308 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตฝึกสอนไม่สามารถคุมชั้นเรียนได้
2. นิสิตฝึกสอนและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน

การเรียนการสอน

3. นิสิตฝึกสอนมีการเตรียมตัวน้อยในการวางโครงการสอนและการทำบันทึกการสอน
4. นิสิตฝึกสอนควรมีการเตรียมเนื้อหาวิชา วิธีสอน และอุปกรณ์การสอนให้พร้อม
5. นิสิตฝึกสอนมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานน้อย หากความกระตือรือร้น
6. นิสิตฝึกสอนควรฝึกหัดการใช้ภาษาพูดอธิบายบทเรียนเพิ่มขึ้น

ในปีต่อมา มณฑก จันทรเกตุเล็ก (2515) ได้ศึกษาเฉพาะลงไปเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ โดยการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูที่เลี้ยง ในการนิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนฝึกสอนระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง

จากวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการของครูที่เลี้ยง ในการนิเทศนักเรียนฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามกับครูที่เลี้ยงของนักเรียน ฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 78 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของครูที่เลี้ยงคือ ไม่มีเวลา ให้นักเรียนฝึกสอนจัดกิจกรรมพิเศษประกอบการสอน ไม่มีเวลาชี้แจงแก่นักเรียนฝึกสอนหลังจก สังกัดการสอนแล้ว ไม่มีเวลาเตรียมการสอนเพื่อสาธิตการสอน ขาดอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น และเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกสอนแล้วครูที่เลี้ยงพบว่า มีปัญหาในการปกครองชั้นเรียนมากขึ้น ครูที่เลี้ยง ต้องการให้นักเรียนฝึกสอนมีความรู้ในวิธีสอน และสามารถใช่วิธีสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน และเนื้อหาวิชาให้มากขึ้น

ในปีเดียวกันนี้ได้มีผู้ศึกษาปัญหาของการฝึกสอนโครงการฝึกหัดครูชนบทคือ สวัสดิ์พิชัย ศรีสุทธิ (2515) โดยการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของ วิทยาลัยครูยะลา" เพื่อศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของครูที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์, ศึกษา ปัญหาที่อาจารย์นิเทศก์ ครูที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนประสบในระหว่างการฝึกสอน โดยใช้ แบบสอบถามกับนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูยะลาจำนวน 110 คน ครูที่เลี้ยง 110 คน และ อาจารย์นิเทศก์ 9 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาในด้านต่าง ๆ คือ

1. ขาดกลวิธีที่เหมาะสมในการสอน
2. ไม่มีความมั่นใจในตนเอง
3. ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
4. ไม่กระตือรือร้นที่จะทำอุปกรณ์การสอน
5. ไม่สามารถสร้างข้อทดสอบและประเมินผล
6. ไม่รู้จักนำผลการเรียนของนักเรียนมาปรับปรุงการสอนของตนเอง

สวัสดิ์ ทรัพย์จาง (2516) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2515" เพื่อจะศึกษาปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการฝึกหัดครูชนบทของ วิทยาลัยครูทั่วประเทศ โดยส่งแบบสอบถามถึงอาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัยครู 25 แห่งทั่วประเทศ

จำนวน 78 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนนั้น ผู้วิจัยพบว่าอาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่า นักศึกษาฝึกสอนยังขาดความสามารถอยู่หลายด้านคือ

1. ขาดเทคนิคการสอนที่ดี
2. ขาดความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน
3. ขาดความสามารถในการผลิตและใช้อุปกรณ์
4. ขาดความสามารถในการปกครองชั้น
5. ขาดความสามารถในการวัดผลและประเมินผลการสอน
6. ขาดพร่องในความประพฤติหลายด้าน เช่น ค่านิยมสัมพันธ เป็นต้น

ประนอม เกษชัย (2518) ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนที่เคยเป็นครูกับที่ไม่เคยเป็นครูมาก่อน โดยส่งแบบสอบถามถึงนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 170 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ปัญหาการฝึกสอนส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องับกระบวนการสอน อุปกรณ์การสอน โครงการจัดการฝึกสอนของคณะ และการปกครองนักเรียนและเมื่อศึกษาเปรียบเทียบพบว่า นักศึกษาที่มีวุฒิเคมมัธยมศึกษาปีที่ 5 และไม่เคยเป็นครูมาก่อนจะประสบปัญหาในการฝึกสอนมากกว่านักศึกษาที่มีวุฒิเคม ประกาศนียบัตรชั้นสูง และผู้ที่เคยเป็นครูมาก่อนตามลำดับ

ในปีเดียวกันนี้ได้มีผู้ศึกษาปัญหาที่คล้ายคลึงกันคือ นาคทยา ภัทรแสงไทย (2518) ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร" เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษา ปัญหาการดำเนินงานของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 57 คน อาจารย์นิเทศก์นิเทศก์ 17 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 55 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหามากในการสร้างข้อทดสอบ ส่วนปัญหาอื่นคือ การตั้งจุดมุ่งหมายในการสอน ความแม่นยำในเนื้อหาวิชา การใช้อุปกรณ์ กลวิธีสอน และความสามารถในการแก้ปัญหาส่วนตัวของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ต่อมา พิศวง ธรรมพินทา (2519) ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" เพื่อที่จะสำรวจปัญหาการฝึกสอนและความต้องการของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาฝึกสอน 187 คน อาจารย์นิเทศก์ 28 คน ครูพี่เลี้ยง 40 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักศึกษาปรากฏว่าปัญหาที่สำคัญของนักศึกษาฝึกสอนคือ ขาดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับการสอน เช่น การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การเลือกใช้วิธีสอน การจัดกิจกรรมและอุปกรณ์การสอน รวมทั้งการประเมินผลการสอนด้วย ปัญหารองลงไปคือ ปัญหาส่วนตัวเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเอง ปัญหาด้านการจัดและปกครองชั้นเรียน ปัญหาความมนุษยสัมพันธ์ โดยเฉพาะกับนักศึกษาฝึกสอนด้วยกันเอง

ศิริพร วีระโชติ (2519) ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาเกี่ยวกับสัทธิฐานปรกณ์ของนิสิตฝึกสอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เพื่อต้องการศึกษาปัญหาและวิเคราะห์การผลิตและการใช้สัทธิฐานศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตฝึกสอนจำนวน 340 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตฝึกสอนผลิตอุปกรณ์การสอนใช้เอง ใช้ของที่โรงเรียนฝึกสอนมีบริการยืมจากแหล่งให้ยืมต่าง ๆ ยืมมาด้วยเงินส่วนตัว และยืมจากแผนกวิชาสัทธิฐานศึกษา ของคณะครุศาสตร์
2. อุปกรณ์การสอนที่นิสิตฝึกสอนใช้มากคือ รูปภาพ ของจริง บัตรคำ แผนภูมิ ส่วนสไลด์และภาพยนตร์ เป็นอุปกรณ์ที่นิสิตใช้น้อยที่สุด
3. นิสิตฝึกสอนไม่มีทักษะการใช้อุปกรณ์การสอน เกิดคึดขัดระหว่างสอนเพราะว่าไม่ได้ฝึกซ้อมการใช้มาก่อน ไม่รู้กลวิธีในการสอดแทรกอุปกรณ์เข้าไปในบทเรียน อุปกรณ์การสอนมีมากเกินไป

การฝึกสอนจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหนึ่งคือ สมรรถภาพในการสอนของนิสิตฝึกสอน ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของนิสิตฝึกสอนได้มีผู้วิจัยคือ สุทธิ ประจงศักดิ์ (2520) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์บัณฑิต วิชาการศึกษาชั้นสูง" เพื่อสำรวจความคิดเห็นและสภาพที่เป็นจริง

เกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาครู โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจาก นักศึกษาระดับ ป.กศ.ชั้นสูงที่ผ่านการฝึกสอนมาแล้วในปีการศึกษา 2520 จำนวน 395 คน ครูใหญ่ 111 คน ครูพี่เลี้ยง 156 คน และอาจารย์นิเทศก์ 121 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพทางวิชาการ นักศึกษาครูควรมีความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาที่สอนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และมีความสำคัญรองลงมาได้แก่ การไปหาเทคนิค วิธีสอน ใหม่ ๆ มาใช้ การค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ การศึกษาเพิ่มเติมในวิชาที่สอน ความแม่นยำใน เนื้อหาวิชา

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการถ่ายทอดความรู้ นักศึกษาครูควรมีความสามารถและทักษะในการจูงใจผู้เรียนมากที่สุด ส่วนความสามารถและทักษะในการสอนให้นักเรียน รู้จักแก้ปัญหา การใช้กระดานดำ การสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การนำเข้าสู่บทเรียน การแสดงท่าทางประกอบการสอน การสรุปบทเรียน เป็นความสำคัญรองลงมา

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการสอนนั้น นักศึกษาครูต้องมีการกำหนด จุดประสงค์ของการสอนทุกครั้ง รองลงมาได้แก่ กำหนดแนวทางในการสอนและวิธีสอนเพื่อให้ บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสอนและการจัดห้องเรียน นักศึกษาครูควรมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน รองลงไปได้แก่ ความสามารถในการทำ โครงการสอน บันทึกการสอน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ รวมทั้งการควบคุมพฤติกรรมของ นักเรียนที่ก่อความวุ่นวาย

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในการสอน นักศึกษาครูควรแสดงความคิดเห็น และกระทำในสิ่งที่มีเหตุผลจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือมีอารมณ์มั่นคง และควบคุมอารมณ์ได้ เข้าใจสภาพความต้องการของผู้เรียน ความสามารถในการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการสอน นักศึกษาครูควรนำผลการประเมิน มาปรับปรุงการสอนใหม่มากที่สุด รองลงมาคือ ประเมินผลการสอนของตนเอง ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสม่ำเสมอ

อัจฉรา ประไพตระกูล และคณะ (2520) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนิสิตคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2520" เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอนของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากนิสิตฝึกสอนในปีการศึกษา 2520 จำนวน 441 คน ผลการวิจัยพบว่า ในการฝึกสอนนิสิตฝึกสอนมีปัญหาในด้านต่อไปนี้คือ การเตรียมและการดำเนินการสอน การควบคุมชั้นเรียน สื่อการสอน การจัดเตรียมงานของคณะ และปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นลำดับ และที่ไม่เป็นปัญหาเลยคือ งานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอน

สุจริต เพียรชอบ และ อัจฉรา ประไพตระกูล (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ ว่ามีด้านใดบ้าง และปริมาณความต้องการในแต่ละด้านมีมากน้อยเพียงใด เพื่อเปรียบเทียบความต้องการนิเทศของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ ในปีการศึกษา 2520 กับปีการศึกษา 2521 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ฝึกสอนแล้วในปีการศึกษา 2520 จำนวน 390 คน และปีการศึกษา 2521 จำนวน 303 คน รวมทั้งสิ้น 693 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือในด้าน

1. ความถูกต้องของเนื้อหาวิชา เพราะนิสิตขาดความมั่นใจในตนเองทางด้านเนื้อหาวิชา
2. เทคนิคการพลิกแพลงวิธีสอนให้เข้ากับเนื้อหา
3. คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างอุปกรณ์ง่าย ๆ และเหมาะสมกับบทเรียนและคำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งอุปกรณ์
4. คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
5. การปรับปรุงบุคลิกภาพ
6. คำนวณวินัยและการปกครองชั้นเรียน
7. คำนึงกิจกรรมเสริมหลักสูตร
8. คำนมนุษยสัมพันธ์

จินตนา สุนทรวิภาต (2522) ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครู รัชมังคลาจารย์" เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูระดับปริญญาตรี ปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยงในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาฝึกสอน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 174 คน อาจารย์นิเทศก์ 48 คน และครู-อาจารย์พี่เลี้ยง 44 คน ในโครงการฝึกสอนปีการศึกษา 2521 จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทาและวิทยาลัยครูจันทระเกษม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนได้แก่ การขาดทักษะในการใช้ภาษาการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การตั้งคำถาม ความแม่นยำในเนื้อหาวิชา การเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม การใช้อุปกรณ์การสอน การปรับเนื้อหาวิชาให้ตรงกับความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน การอธิบายและทักษะในการเร้าให้เกิดความสนใจ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในด้านความคุมอารมณ์ การปกครองชั้นเรียนและค่านิยมสัมพันธ
2. ปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ได้แก่ มีงานในหน้าที่รับผิดชอบมากเกินไป มีจำนวนนักศึกษาฝึกสอนในความดูแลรับผิดชอบมาก และมีเวลาไม่เพียงพอสำหรับการนิเทศการสอน
3. ปัญหาของครู-อาจารย์พี่เลี้ยงได้แก่ ประสบการณ์ในการนิเทศการสอนน้อย มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ ไม่เพียงพอ และมีปัญหาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอน
4. สิ่งที่นักศึกษาฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือคือ คำแนะนำในด้านวิธีการสอนและการใช้สื่อการสอน นอกจากนี้ยังต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศบ่อยครั้งและสม่ำเสมอ

สมศักดิ์ ปรีบูรณ์ (2522) ทำการวิจัยการฝึกสอนเช่นกันในเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันตก" เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันตกเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอน การดำเนินการสอน การวัดผลและประเมินผล โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์นิเทศก์จำนวน 47 คน และนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 218 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ค่านการวางแผนการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนพบปัญหาที่สำคัญในเรื่อง การสร้างเครื่องมือในการวัดผล และความรู้ในค่านการจกกิจกรรมและวิธีสอนแบบต่าง ๆ
2. ค่านการค่านการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนพบปัญหาที่สำคัญในเรื่องการจกกิจกรรม และวิธีสอนให้นักเรียนรู้จักคิด การเสนอปัญหาให้นักเรียนรวมอภิปรายและการส่งเสริมให้นักเรียน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง
3. ค่านการวัดผลและประเมินผล นักศึกษาฝึกสอนพบปัญหาที่สำคัญในเรื่องการประเมินผล อย่างมีกฎเกณฑ์ และการใช้วิธีและเครื่องมือในการวัดผล

ในปดัดมา ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการฝึกสอนเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์คือ วราภรณ์ ปะทะยศ (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์" เพื่อศึกษา ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์นี้เทศก์ 20 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 40 คน และนิสิตฝึกสอน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่นิสิตประสบในการฝึกสอนคือ ขาดทักษะในการสอน และการวัดประเมินผลในวิชาวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการจกกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิทยาศาสตร์ การที่นักเรียนไม่สนใจอ่านคู่มือปฏิบัติการก่อนเข้าทำการทดลอง ความไม่สะดวกในการใช้ห้องปฏิบัติการ การขาดเครื่องมืออุปกรณ์ในการทดลองการที่นิสิตมีความวิตกกังวลในการสอนและ บุคลิกภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

กาสตัน อีวอน คาลเวิร์ท (Gaston Evon Calvert 1970 : 5243 - 5244 A) ทำการวิจัยเรื่อง "The Role of the Cooperating Teacher as Perceived by Student Teachers, Cooperating Teachers, and College Supervisors in Selected Teacher Training Institutions of Alabama" เพื่อศึกษาถึงบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง ตามความคิดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นี้เทศก์ และนิสิตฝึกสอน โดยส่งแบบสอบถาม ให้แก่อาจารย์พี่เลี้ยง 131 คน อาจารย์นี้เทศก์ 29 คน และนิสิตฝึกสอน 179 คน ในสถาบัน ฝึกหัดครู 5 แห่ง ในรัฐอลาบามา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การคัดเลือกอาจารย์พี่เลี้ยงควรจะได้คัดเลือกจากบุคคลที่มีทักษะ และมีประสบการณ์
ในด้านการสอน และการนิเทศมาแล้ว
2. นิสิตฝึกสอนให้ความสำคัญต่ออาจารย์นิเทศก์ในด้านอิทธิพล ความสามารถ และ
อำนาจต่อการให้คะแนนมากกว่าอาจารย์พี่เลี้ยง
3. โรงเรียนฝึกสอนและสถาบันฝึกหัดครู ควรทำงานประสานกันให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ในปีต่อมา คีน ลีวีส์ ซีตบราว (Dean Lewis Cheesbrough 1971 : 2335 A)
ทำการวิจัยเรื่อง "Effective and Ineffective Behaviors of the College
Supervisor as Perceived by Elementary Student Teachers and Cooperating
Teachers" การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์
นิเทศก์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นิสิตฝึกสอนและครูพี่เลี้ยงในโครงการ
ฝึกสอนของสถาบันฝึกหัดครู 3 แห่ง ในปีการศึกษา 1970-1971 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นิสิต
ฝึกสอนไม่ค่อยเข้าใจและต้องการทราบวิธีการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ และต้องการคำแนะนำ
เพื่อปรับปรุงวิธีสอน การปกครองชั้น และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและนิสิตฝึกสอน นิสิต
ฝึกสอนบางคนไม่ต้องการให้มีความวิจารณ์คุณภาพส่วนตัว

เจอร์ล ยูยีน ซิตตัน (Gerald Eugene Sitton 1972 : 6225 - 6226 A)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Purposes and Roles in Student Teaching" การวิจัยนี้มี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการขัดแย้งกันระหว่างนิสิตฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง
โดยส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตฝึกสอน 42 คน อาจารย์นิเทศก์ 52 คน และอาจารย์พี่เลี้ยง 41 คน
ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งและไม่เข้าใจกันระหว่างนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง
และอาจารย์นิเทศก์ ในเรื่องต่าง ๆ คือ นิสิตฝึกสอนสนใจการสอนเนื้อหาวิชาในห้องเรียนมากกว่า
กิจกรรมอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำนอกห้องเรียน สนใจที่จะทำการสอนมากกว่าสังเกตการสอน
และนิสิตต้องการมีอิสระ ในการสอนและเป็นตัวของตัวเองมากกว่านี้

การฝึกสอนจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหนึ่งคือ ความสามารถ
และบุคลิกภาพของนิสิตฝึกสอนเอง ดังที่ ปีเตอร์ เจมส์ จอห์นสัน (Peter James Johnson

1972 : 6837 A) ทำการวิจัยเรื่อง "Personality Characteristics of Unsuccessful Student Teachers" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่นิสิตฝึกสอนไม่ประสบความสำเร็จของวิทยาลัยแห่งรัฐเซนต์โคลด์ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพและข้อวิจารณ์จากอาจารย์นิเทศก์ของนิสิตฝึกสอนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการฝึกสอน ค.ศ. 1972 ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. การคัดเลือกนิสิตเป็นสิ่งสำคัญ เกณฑ์ในการคัดเลือกนิสิต เข้าศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูประกอบด้วยความสามารถในการอ่าน การเขียน สุขภาพทางกายและทางจิต ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถและความสำเร็จทางวิชาการ

2. การเตรียมครูประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 ประการคือ รากฐานทางวิธีสอนที่ดี และการจัดประสบการณ์ทางการสอน

โดแนลด์ เอ็ดเวิร์ด ชมิดท์ (Donald Edward Schmidt 1973 : 3469 - 3470 A) ทำการวิจัยเรื่อง "Student Teaching : The Creation of Policy, Rules, and Regulations Defining the Professional Role of the Student Teacher and the Cooperating Classroom Teacher Based Upon Perceptions of Selected Ohio Principals and Teachers" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ควรจัดให้นิสิตในระหว่างฝึกสอน และเพื่อใช้กำหนดนโยบาย ระเบียบสำหรับคณะกรรมการของวิทยาลัยครูในรัฐโอไฮโอ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดหนึ่งถามครูใหญ่ของโรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐโอไฮโอ และอีกชุดหนึ่งใช้ถามครูที่ครูใหญ่เป็นผู้เลือกให้คอยผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ที่มีคุณค่าที่ควรจัดให้นิสิตระหว่างฝึกสอนได้แก่ การวางแผนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม การจัดและปกครองชั้น การให้คำแนะนำแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การประชุมครูและการประเมินผลค่านิสิตฝึกสอน

ในปีต่อมาได้มีผู้วิจัยเรื่องคล้ายคลึงกันคือ ยูมา กุล บันดาวาล (Juma Gul Bandawal 1974 : 3558 A) โดยทำการวิจัยเรื่อง "A Proposed Student Teaching Program for Teacher Training Institutions in Afghanistan" มีวัตถุประสงค์

เพื่อเสนอโปรแกรมปรับปรุงการฝึกหัดครูของอัฟกานิสถานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้แบบสอบถามกับอาจารย์นิเทศก์ของสถาบันฝึกหัดครู 42 แห่ง จาก 26 ประเทศ ผลการวิจัยได้ข้อเสนอแนะต่อโครงการฝึกสอนในสถาบันฝึกหัดครูของอัฟกานิสถานดังนี้คือ การวางแผนจัดการฝึกสอนร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการฝึกสอน นิสิตฝึกสอนจะได้ประสบการณ์มากขึ้นหากได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งก็คือ นิสิตฝึกสอนและครูพี่เลี้ยงจะต้องร่วมมือกันวางแผนการสอนอยู่เสมอ และนิสิตฝึกสอนควรมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียน

แซลลี นิวเบิร์ต คลาร์ก (Sally Newbert Clark 1977 : 2054 A)

ทำการวิจัยเรื่อง "Perceptions of the Secondary Teacher Preparation Program of the University of Arizona" การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมครูมัธยมศึกษาของภาควิชามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยอริโซนา โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากรที่สุ่มแบบธรรมดาระยะ 10 โดยประมาณจากนิสิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971-1975 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ควรเพิ่มโอกาสให้นิสิตฝึกสอนได้มีเวลาสังเกตการสอน และร่วมการสอนในบางชั่วโมงก่อนฝึกสอนให้มากขึ้น หรือฝึกทำงานตั้งแต่ปีแรกของการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย
2. ควรพัฒนาโปรแกรมการฝึกสอนให้ดีขึ้น โดยมีการปฐมนิเทศก่อนฝึกสอน และให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนที่จะส่งนิสิตไปฝึกสอนก่อนถึงเทอมฝึกสอน
3. ควรมีการประเมินผลใหม่ โดยประเมินผลจากความสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติจริง
4. ก่อนส่งนิสิตออกฝึกสอน คณะกรรมการฝ่ายการฝึกสอนควรทดสอบความรู้ ความสามารถ และสำรวจความพร้อมของนิสิตที่จะออกฝึกสอนว่ามีสุขภาพจิตดีและเต็มใจที่จะออกฝึกสอน
5. อาจารย์พี่เลี้ยงควรให้ความช่วยเหลือแนะนำนิสิตในการเตรียมสอนวิชาต่าง ๆ ควรเตรียมใช้เทคนิคและอุปกรณ์การสอนชนิดใด ควรจัดกิจกรรมอย่างไร ตลอดจนให้คำแนะนำวิธีปกครองชั้นเรียนให้นิสิตฝึกสอนด้วย

ปีทอมมา ซูซาน แมรี แมคเลย์ (Susan Mary Madley 1978 : 3526-3527 A)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Anxiety and Student Teaching" เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลที่นิสิต

ฝึกสอนมีก่อนการฝึกสอน และระหว่างการฝึกสอน โดยส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตฝึกสอนเพศหญิง 23 คน และเลือกสุ่มสัมภาษณ์ 6 คน รวมทั้งสัมภาษณ์อาจารย์พี่เลี้ยงของนิสิต 6 คนนี้ด้วย พบว่า สิ่งที้นิสิตวิตกกังวลในการฝึกสอนคือ เรื่องสถานที่ตั้งของโรงเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์พี่เลี้ยง และความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชาของนิสิตเอง และพบว่าความสำเร็จและความล้มเหลวของ ประสบการณ์การทำงานกับนักเรียนที่ผ่านมา มีอิทธิพลต่อระดับความวิตกกังวลในการฝึกสอน ซึ่ง ปัญหาต่าง ๆ เนื่องมาจากการมอบหมายงานของโรงเรียน และเวลาในการปฏิบัติงาน การที่ ไม่มีโอกาสได้รู้จักโรงเรียนก่อนเริ่มการฝึกสอน และการมีอาจารย์พี่เลี้ยงมากกว่าหนึ่งคนใน เวลาเดียวกัน แต่ในช่วงกลางเทอมและปลายเทอม การประเมินผลปรากฏว่าระดับความกังวล ไม่ได้เพิ่มขึ้น และนิสิตฝึกสอนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์พี่เลี้ยง

ในปีเดียวกันนั้น ไอ จู คอง (Ai Choo Kong 1978 : 3525-3526 A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Student Teachers' Perceptions of Their Student Teaching with Recommendations for Improvement Program in the Faculty of Education, University of Malaya" การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโปรแกรมการฝึกสอน และขอเสนอแนะในการปรับปรุงการฝึกสอน โดยใช้แบบสอบถามถามนิสิตระดับอนุปริญญาทางการศึกษา จำนวน 155 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นิสิตมีเวลาน้อยก่อนการฝึกสอนที่จะทำการศึกษากิจกรรหลาย ๆ ด้าน เพื่อที่จะช่วยเพิ่มความเข้าใจในขอบเขตของการสอนหลาย ๆ ด้าน
2. นิสิตไม่ค่อยให้ความร่วมมือในงานของโรงเรียน
3. นิสิตได้รับการปฐมนิเทศไม่เพียงพอ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาจารย์พี่เลี้ยง
4. กิจกรรมการสอนมีขอบเขตจำกัดอยู่แต่ในชั้นเรียน

จากการศึกษาเอกสารและการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนที่ไคองถึงนั้น สรุปได้ว่า การฝึกสอนหรือประสบการณ์วิชาชีพ (Professional experience) มีความสำคัญต่อการผลิตครู เพราะว่าการฝึกสอนคือการฝึกงานนั่นเอง นิสิตมีโอกาสได้นำ ความรู้ที่ได้เรียนมาทั้งหมดไปปฏิบัติจริง แต่การฝึกสอนของนิสิตจะประสบความสำเร็จเพียงไร

ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ โครงการฝึกสอนที่ดี จุดมุ่งหมายในการฝึกสอนชัดเจน มีการนิเทศการสอนอย่างมีระบบ และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนให้ความร่วมมือกัน และบุคคลสำคัญในการฝึกสอน คือนิสิตฝึกสอน ซึ่งจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกสอน มีความตั้งใจ ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบ และพยายามปรับปรุงการสอน บุคลิกภาพ และงานในหน้าที่ครูให้ดีที่สุด เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมตัวเป็นครูวิทยาศาสตร์ที่มีสมรรถภาพสูงในอนาคต ประเทศชาติก็จะได้ครูดีไปช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย